Zdeněk Hájek:

DAŇOVÉ ÚLEVY PRO MOTOROVÁ VOZIDLA PODLE VLÁDNÍHO NAŘÍZENÍ Č. 165/1936 Sb. z. a n.

Nejdůležitějším opatřením první etapy akce týkající se oživení československého automobilismu jest vládní nařízení v nadpisu citované, které bylo vyhlášeno dne 27. června 1936. Naléhavost věci a ohled na pokročilou sezonu v odbytu motorových vozidel vyžadovaly, aby toto vládní nařízení bylo vydáno co nejrychleji. Byla proto zvolena forma vládního nařízení podle zákona o mimořádné moci nařizovací.

Vládní nařízení obsahuje jednak úlevy daňové (článek I), dále úpravu nedělní služby u čerpacích stanic (článek II) a konečně úlevy při stavbě a úpravě místností určených k uschovávání motorových vozidel — garáží (článek III).

Počátek účinnosti hlavních úlev daňových byl stanoven od 1. dubna 1936 a doba jejich platnosti do 31. prosince 1939. Tato doba byla stanovena proto, aby důsledky úlev a výhod mohly se prakticky projeviti zvýšeným odbytem nových motorových vozidel. Vládní nařízení však připouští, aby uvedená konečná lhůta byla přiměřeně prodloužena. Může se tak státi pouhým vládním nařízením.

Těžisko celé úpravy tvoří daňové úlevy obsažené v článku I (§§ 1—6) vládního nařízení. Paragraf 1 obsahuje úlevy na dani důchodové, § 2 úlevy na dani z obratu, v §§ 3 až 6 normuje se osvobození od daně z motorových vozidel, zvětšuje se mez stanovená pro dohodu se železnicí z dosavadních 30 na 50 km (§ 5) a odsunuje se účinnost ustanovení o daňovém zvýšení pro t. zv. dopravu závodovou na 1. července 1937 (z 1. ledna 1937 — § 6). Stejné důležitosti jako tyto úlevy jest konečně úleva na dani výdělkové, která byla v rámci akce na podporu československého automobilismu provedena normativním rozhodnutím ministerstva financí (výn. min. financí ze 14. září 1936, č. 106.832/36-III/8).

A. Sleva na dani důchodové (čl. I, § 1). Na slevu podle čl. I, § 1 vládního nařízení mají poplatníci, u nichž jsou stanovené podmínky splněny, právní nárok. Sleva přísluší pouze poplatníkům daně důchodové vyměřené podle §§ 18 až 22, po příp. § 34 zák. o př. d. Poplatníci podrobení srážce daně podle § 30 zák. o př. d. mohou slevu požadovati jen na dani důchodové jim podle § 34 vyměřené, nikoliv však na dani podle § 30 sražené, leč by podle § 32, odst. 5 zák. o př. d. požádali o řádné vyměření daně podle všeobecných ustanovení.

Podmínkou pro dosažení slevy jest, že

a) poplatníkův zdaněný důchod nepřesahoval v roce, v němž byl automobil zakoupen 150.000 Kč; není-li tato podmínka splněna, nelze přirozeně povoliti slevu ani v příštím roce, třebas by v něm zdaněný důchod uvedenou hranici nepřevyšoval. Kdyby však zdaněný důchod roku, v němž byl automobil zakoupen převyšující 150.000 Kč byl na odvolání snížen pod tuto hranici, nutno dodatečně slevu povoliti;

b) poplatník zakoupil nový osobní automobil o obsahu válců od 0.68 litru;

c) jej koupil pro vlastní potřebu (za zakoupení automobilu za účelem dalšího prodeje se sleva nepovolí);

d) nejde o automobil, kterého bude použito k provozu podniku nebo výkonu zaměstnání, a jehož pořizovací náklad lze daněprostě odepisovati podle ustanovení § 15, č. 1, písm. b) zák. o př. d. (viz výnos min. fin. ze dne 14. září 1936, č. 106.832/36);

e) byl automobil zakoupen ve stanovené lhůtě, t. j. u automobilů o obsahu válců

od 0.68 litru do 1.2 litru v době od 1. dubna 1936 do 1. dubna 1937,
přes 1.2 litru do 1.5 litru v době od 1. dubna 1936 do 1. října 1937,
přes 1.5 litru v době od 1. dubna 1936 do 31. prosince 1939;

f) nebyla na týž automobil již sleva povolena;

g) poplatníkovi nebyla během tří let poskytnuta již dvakrát sleva podle těchto ustanovení, leč by poplatník dokázal, že další během tří let zakoupený automobil jest náhradou za některý z prvních dvou automobilů zničený nepředvídanou příhodou (na př. rozbitím, požárem a pod.).

Sleva se poskytuje na dani důchodové vyměřené z důchodu onoho roku, v němž byl automobil zakoupen. Koupí-li tedy poplatník automobil v roce 1936, bude sleva poskytnuta na dani vyměřené na rok 1936, koupí-li jej v roce 1937, na dani vyměřené na berní rok 1938 (změna berního roku, čl. 4, části první a další zákona č. 226/36 Sb. z. a n.). Při vyměření daně důchodové na berní rok 1937, která bude vyměřena z téhož důchodu jako daň na rok 1936 (čl. 1, části druhé cit. zák.), nelze této slevy odečísti, neboť by byla neprávem odečtena dvakrát, kdežto přece z ustanovení vlád. nař. č. 165/36 jasně plyne, že jde o slevu, kterou lze poskytnouti pouze jednou.

Povolení slevy provede se tím způsobem, že příslušná částka bude na vyměřovacím listu, v rejstříku a na platebním rozkaze odečtena od úhrnu daně a přechodné přirážky (sloupec 13b rejstříku) obdobně, jako se odečítá daň sražená plátcem. Převyšuje-li sleva daň s příp. přechodnou přirážkou, bude zbytek slevy odečten od daně vyměřené na následující rok, případně ještě další léta.

Příklad:

Poplatník koupí v roce 1937 automobil, na nějž přísluší sleva 3.000 Kč.
Na rok 1938 byla mu vyměřena daň . . . . . 1.500 Kč,
na rok 1939 byl v důsledku ztráty od daně osvobozen,
na rok 1940 byla mu vyměřena daň . . . . . 1.000 Kč,
na rok 1941 byla mu vyměřena daň . . . . . 3.000 Kč.

Sleva bude poskytnuta takto:

Na rok 1938 sleva 1.500 Kč, tedy nebude předepsána žádná daň,
na rok 1939 zůstane poplatník osvobozen, z povolené slevy se tedy žádná částka nevyčerpá,
na rok 1940 sleva 1.000 Kč, tedy nebude předepsána žádná daň,
na rok 1941 sleva 500 Kč, tedy bude předepsáno na dani jen 2.500 Kč.

Poplatník, který se slevy domáhá, požádá o slevu v přiznání k dani důchodové, v němž přiznává důchod onoho roku, v němž automobil koupil, a oznámí při tom, zda automobilu bude užívati k provozování podniku nebo zaměstnání či nikoliv.

Podrobné pokyny vydány vynesením ministerstva financí z 30. září 1936, č. 106.831/36-III/8.

B. Odpisy při dani výdělkové (vyn. min. financí ze 14. září 1936, č. 106.832/36-III/8). Ministerstvo financí svolilo citovaným vynesením, aby při vyměřování daně důchodové a všeobecné i zvláštní

daně výdělkové byl u nových osobních automobilů, autobusů, nákladních automobilů a jiných nákladních motorových vozidel používaných k provozování podniku neb zaměstnání a zakoupených v době od 1. dubna 1936 do 31. prosince 1939 uznán jako odpočítatelný:

v prvním roce 50%ní odpis pořizovacího nákladu,
v druhém roce 30%ní odpis pořizovacího nákladu,
v třetím roce 20%ní odpis pořizovacího nákladu.

Odpisy lze přirozeně povolovati jen po dobu, po kterou jest automobil v poplatníkově vlastnictví.*)

Ve shora uvedených procentech jsou vedle odpisů řádných obsaženy i mimořádné odpisy podle § 10, odst. 2. a § 79, odst. 1., písm. f) zákona a př. d.**)

C. Osvobození od daně z obratu (čl. I., § 2). Od daně z obratu jsou podle tohoto předpisu osvobozeny tuzemské dodávky motorových kol (motocyklů), motorových kol s přívěsnými vozíky a motorových tříkolek (k dopravě osob i nákladů), které byly provedeny v době od 1. července 1936 do 31. prosince 1939.

Toto osvobození od daně z obratu je osvobozením věcným a jeho rozsah není — kromě výpočtu předmětů, na něž se vztahuje — nijak omezen. Platí tudíž toto osvobození pro dodávky motocyklů i u ostatních výše uvedených motorových vozidel:

a) nových i starých (již používaných);

b) ať je provádí kdokoliv (jak výrobce, tak i obchodník, nepodnikatel pro nepodnikatele, nepodnikatel pro podnikatele atd.).

Pokud jde o časovou platnost tohoto osvobození od daně z obratu, rozhoduje podle uvedeného ustanovení vl. nař. č. 165/1936 Sb. z. a n. zásadně doba provedení dodávky; doba uzavření dodávky a doba zaplacení úpaty jsou nerozhodné. Jsou tedy osvobozeny od daně z obratu na př. dodávky motocyklů, uzavřené před 1. červencem 1936, ale provedené po 30. červnu 1936, nejsou však osvobozeny dodávky motocyklů, uzavřené a provedené před 1. červencem 1936, za něž byla zaplacena úplata po 30. červnu 1936.

Provedením dodávky rozumí se činnost, kterou se převede vlastnické právo k motocyklu. Vzhledem k tomu je nutno u splátkových obchodů, jež jsou u motocyklů velmi četné, rozeznávati:

a) dodávky s výhradou vlastnického práva pro prodávajícího až do zaplacení poslední splátky, při nichž vlastnictví prodávaného motocyklu přechází na kupujícího a dodávka je tedy provedena teprve dnem zaplacení poslední splátky;

b) dodávky bez výhrady vlastnického práva pro prodávajícího, při nichž vlastnictví prodávaného motocyklu přechází na kupujícího a dodávka je tedy provedena již dnem odevzdání motocyklu.

U podnikatelů, kteří mají podle § 17, odst. 7. zák. o dani z obratu a dani přep. povoleno zdaňování podle účtovaných cen, je třeba vzhledem

*) Jelikož v tomto případě jde o základ daně a nikoli o slevu s daně samotnou, jest zajisté nutno míti za to, že daňový základ na berní rok 1936 (shodný s kalendářním) i na berní rok 1937 (následující po kalendářním) bude stejný, tedy zmenšený o 50%, takže odpis bude vlastně 150%. Pojem »pořizovacího nákladu« bude vyžadovati skutečné zaplacení v berním roce 1936 nebo v kalendářních letech předcházejících berním rokům 1937, 1938, 1939 a 1940. Pozn. redakce.

**) které lze povoliti i pro nově opatřené staré vozidlo. Pozn. redakce.

k ustanovení § 11, odst. 2, písm. c) téhož zák. považovati za rozhodující nikoli dobu provedení dodávky, nýbrž dobu, kdy byl vydán účet na ni (po příp. dobu zaplacení úplaty, bylali zaplacena před vydáním účtu). Vztahuje se tedy u těchto podnikatelů osvobození od daně z obratu zpravidla na všechny dodávky, na něž byl vydán účet po 30. červnu 1936. Podrobné pokyny obsahuje vynesení ministerstva financí z 23. července 1936, č. 92.003/36-III/23.

D. Osvobození od daně z motorových vozidel (čl. I., § 3). Dosavadní právní stav (§ 60 zákona č. 77/1935 Sb. z. a n.) byl změněn v tom směru, že osvobození platí nyní pro všechna nová tuzemská motorová vozidla, která byla dána poprvé do provozu v době od 1. dubna 1936 do 31. prosince 1939 (dosud do 31. prosince 1938) a to na dobu jednoho a půl roku (dosud na dobu jednoho roku) pro vozidla poháněná lihobenzinovou směsí a na dobu čtyř let (dosud tří let) pro vozidla s jiným pohonem (na př. Diesel, generátorový pohon a pod.). Osvobození počíná jako dosud, ode dne, kdy motorového vozidla bylo poprvé použito k jízdě a končí posledním dnem kalendářního čtvrtletí, ve kterém uplynula doba osvobození. Osvobození přiznaná do 31. března 1936 podle ustanovení § 60 zákona č. 77/1935 Sb. z. a n. zůstávají nedotčena. Ve věci platí i za nového právního stavu vynesení ministerstva financí č. 100.964/34-IVA/11a a č. 83.720/35-IVA/11a, případně také č. 131.913/34-IVA/11a.

E. V článku I., §§ 5 a 6 jsou obsažena ustanovení mající význam dopravně politický (viz výše).

Glosy a aktuality.

První odborový sjezd čsl. právníků v Praze.

Sjezd zahájen byl slavnostní schůzí v sobotu dne 26. září t. r. v zasedací síni parlamentu, která byla účastníky přeplněna v přízemí i na galeriích. Předseda sjezdu prof. Dr. Hora ve svém skvělém proslovu zabýval se otázkou, proč je právnická činnost neprávnickou veřejností podceňována: neprávník totiž si neuvědomuje, že každý jednotlivý právnický případ je součástí celkového právního řádu, který tvoří organický celek a není snůškou nesouvisejících předpisů; neprávníkovi se jeví případy, o něž běží, zpravidla zcela jednoduchými, on nevidí složitost, nemá pochybností, neváhá se svým úsudkem; když pak právník na složitost ukáže, pochybnosti projeví a s konečným úsudkem se neukvapuje, vzbuzuje u laika nespokojenost. Činnost právnická není vedena zájmy sobeckými, nýbrž právníci konají v jakémkoliv oboru své činnosti především službu veřejnosti, službu celku, aby totiž život jednotlivců a poměr jejich k ostatnímu světu nevybočoval z mezí právního řádu. Právnická činnost vtiskuje právníkově osobě vlastnosti objektivnosti, rozmyslnosti, kritičnosti, znalosti lidských duší, schopnost chápati a porozuměti tak mnohému, co zůstává jiným utajeno. Právník je určen k tomu, aby byl elementem pořádku ve státě. Sjezdem chtělo právnictvo zdůrazniti neprávnické veřejnosti, že jest činitelem, bez něhož by byl ve státní soužití vnesen zmatek a nejistota a že s úpadkem právnictví nutně klesá smysl pro právo a nabývá vrchu zvůle a násilí. — Po projevech ministra spravedlnosti Dra